

TÂM TÌNH VỚI ĐÀ LẠT

Việt Trang

Đà Lạt ơi!

Đi chớ a trờn nớ a vòng nhân thố , bớ ng bớ nh trong giố c mớ ng phù sinh, bớ t chớ t phút giây, tâm tồ trớ m lớ ng, mãi ngớ i đây, ta xin gớ i thớ m tên ngớ i vớ i tồ c lòng thiớ t tha chung thớ y. Mớ hớ hóa thân ngớ i, ta quay vớ quá khớ xa xôi, ta đang bắn khoắn cùng hiớ n tớ i hay ta đang bay vào mớ t ngày mai đang chớ đón ta ở mớ t phớ ng trớ i ngút ngàn viớ n xớ .

Gớ n mớ t trăm năm qua, thớ nhân đã tớ ng tôn vinh ngớ i vớ i nhớ ng danh tồ hoa mớ rung cớ m đớ thớ ng khớ c đớ m vào lòng ngớ i.

Tớ mớ t hoang đớ a chớ p chùng đớ i núi, giá buớ t quanh năm, ngớ i biớ n thành Dalat, sáng kiớ n cớ a bác sĩ Yersin, mớ t vớ thớ y thuớ c nớ i danh thớ giớ i, đã khai sinh ra ngớ i. Hàm chớ a bao ý nghĩa nhân sinh :

- DALAT, DAT ALIIS LATITIEM ALIIS TEMPERIEM, nớ i đây cho ngớ i này niớ m vui, ngớ i khác khí hớ u an lành.

- ĐÀ LẠT, nguớ n suớ i cớ a ngớ i Lat sinh sớ ng rớ i rác ven bớ t hớ Than Thớ đớ n tớ n thác Cam Ly.

- ĐÀ LẠT Niềm vui bất tận mà thiên nhiên ban phát.

Những đồi núi và những ngôi nhà văn nhân, thi sĩ, nghệ sĩ thì là:

- Xóm Lâm Viên, Xóm Hoa Đào, Xóm Thơ, Xóm Mộng

- Hồ Thành Phố Ngàn Hoa, Thành Phố Mùa Sương, Phố Thơ Lòng Trời, Phố Núi Mây

- Hay Non Trà, Trà Sơn, Trà Lĩnh, huyện những nét đẹp thì có những ngàn năm

Dalat ơi!

Ta sinh ra trên mảnh đất xinh đẹp này cả một góc trời quê hương nhân hậu. Theo ngày tháng thời gian, ta lớn lên trong vòng tay nâng niu, tận tụy của mẹ, ta trở nên thành công, sự giáo dục của nghiêm túc, giúp ta nhập cuộc d dàng vào dòng nhân thế, với dáng nhỏ nhắn như một thiếu sinh – mà có ai hay biết rằng, bởi phần trời đã bao lớn rồi đi trên mái tóc mẹ khi ta đứng trên bậc giảng của học đường, học có những đêm chong hoai ngoài đèn khuya, một mình ta thức sáng, cảm cái soạn bài mà chung quanh trời như đang chìm trong giấc ngủ thảnh thơi khoan khoái.

Một ngày gió nhẹ thổi làm ta băng khuâng động lòng. Giã từ trường học, ta đón nhận thêm biết bao tình cảm của những người thân ruột thịt, của những bạn học tâm giao yêu thương quý trọng.

Ta xin khước đi tình nghĩa của mang đó, ta xin cảm nhận nghĩa tình cuộc đời với muôn vàn biết ơn.

Trong làn thu mát mong manh quyện tỏa, tâm thức ta cũng mở hồn tận mơn, bởi hơi nghĩ về một cuộc chia ly nào đó với người, với tình cảm tốt đẹp, ta chạnh lòng buồn ta vội lên những nét chân phác họa về người:

Thành phố mình đang

Xa một ngày đã nhớ đã thương

Sớm mai phố thơ nét mùa sương

Chim lên núi và lên vài làn sương mờ

Khuya dù mưa tuôn

Ngày dù nắng đỏ

Đi giữa bốn mùa

Và nắng là Xuân

Thành phố mình trang điểm màu xanh

Trông hiền lành như bức tranh thu mát

Góc đất nào nhìn về nẻo xa xinh

Ngàn thông bóng nhai nhai rau xanh mát

Chen giữa bốn trời hòa hợp nét thiên thanh

Cả nhà thơ phóng lên đên
Trên cao dãi i thơ p
Kể liên tục ng chùm c m thơ ch
Đêm ch a v ánh sáng b t lung linh

Thành phố mình đang
Còn có ai đâu mà b ng
Quanh m t vòng ta i g p nhau
Môi đ m n chào
Tay b t th t ch t
Chân tình nh nh c nh hoa
Hoa th m quy n lòng đ t
Hoa th m ngát tình ng i
Nh c xây d ng đ i
Nh c gieo hy v ng nh c g i t ng lai

Thành phố mình sao mãi d th ng
Thôi thúc dòng ng i không ng ng nh n n i đi lên
Đ nh cao Hoà Bình v y g i
Mà nh ng con đ ng
nh đ a máu d i v tim

V n k không quên thành phố cả mình

Sáng hôm nay, gió nh tàn đông heo h t s p m d n, h ng xuân ch m bàng b c núi đ i, cây c , m t vùng hoa xuân muôn màu muôn s c b ng lên d i b u tr i trong v t r c sáng. Ta v n yêu hoa Đào, nên nh ng cảnh Đào th t tha đã v i th p thoáng g n xa, cùng kh p , duyên dáng l ng ng c thôn b n hoang s , đ m xuy t ph th ph n hoa, th p lên muôn tri u n n h ng k di u, h ng lên bao đ i u h n c , m mãi lòng ta. T ng cánh hoa, t ng cánh hoa lay bay tr c gió, xinh nh hoa Anh Đào đ m trang d c t ng thành Đông Kinh hay ng nghiêng soi mình trên b h Potomac.

T t c d u dàng chào đón ánh d ng quang, e nh môi h ng ng i mình yêu trong m t b n nh c cũ cả Hoàng Nguyên “ Ai lên x Hoa Đào” mà ngày t giã Dalat, có du khách nào i vô tình không đem theo m t cành hoa k ni m v i b n tình ca muôn đ i u cả thi nhân. Dalat n i danh là v ng qu c muôn hoa. M i m t loài hoa g i c m m t v n th , n t nh c, ghi i bao cu c tình d th ng đôi l a tu i hai m i. B n th Phong Vũ hình dung nh sau:

Dalat quê hương ta
Thành phố tình yêu và hoa bươm bướm
Tôi đã nghe đôi tình nhân thì thầm thì
Giữa lòng thành phố mùa hoa
Hoa vàng hồng lên đóa i nhụy sặc sỡ chan hòa
Hoa đỏ m sắc trong màu xanh tươi thì
Hoa nở rộ giữa nhụy ngày xuân
Cành ngả nghiêng nghiêng bên hồ bơi rập rình
Hoa vỹ châu đôi lá đẹp xinh
Hoa hồng a hồng nhụy mùa xuân
Đẹp trăm lần hơn thì
Ôi mùa t mùa hoa
Nói với ta nhủ u đi u m i m
Và Quê Hương ng – Đất Nước c – Con Người i
Tóc góc đất cu c đi
Ta nhìn hoa nghĩa tình thì m thía
Đất trời có hoa
Đi ngắm có nghĩa
Em ngắm nhìn nhụy cánh Mimosa
Óng vàng nhưng g m
Nhụy đóa hồng sỡ ng đ ng
Nhụy cành hoa “ Xin đừng quên em”
Nhụy cánh hoa hoang dã không tên
Có cánh bướm non
Chập chập theo sóng m t
Nhụy em i
Có m t loài hoa mà anh yêu quý nh t
Loài hoa nào em biết không em

Đà Lạt i !

Nhụy vàng v n có đôi i n, khi lòng chùng xu ng, ta đành quay ng v i thành phố r n rã đ âm, v i ngàn hoa s c th m kiêu sa, đ âm th m m t mình r i d u chân trên đ i Cù th m ng Đà Lạt nh th p h n, tr i cao nh g n i và ta nh m t loài sâu nh bé. Đ i Cù th t đ p. Đ p t a nét xuân s n c a nàng Thúy Nguyễn Du. Ta vui nhìn c b c đ p đ nh sóng i a thiên thanh n hoa vàng hoe nh g m đ t. Ta m dôi bóng phù vân phiêu b ng v n ki p trên tr i xanh vô đ nh.

Đ i c i thông già, ta ng nghe lá cành đùa s ng gió, vang v ng mãi tình ca b t t n. Ta đ o b c bâng qu , lãg khuây vài chuy n cũ, h n lãg lãg thêm mùi c đ i, ngậy ng t cùng thoáng h ng th m c may t a th m ngát trên đ t m :

Lá mơn ng p ng ng bay chỉ c chỉ c
Đôi ng th th th n d o mình mình
M t linh h n nh cùng thiên h
Vô nh m t lâu b i th thành

Ta m n đ t tr i Dalat nh ng ngày giao mùa vào h . Thanh s c hi n lành nh ng i em gái.
Vào hè mà không tí ng ve rang th ng th t, không hoa ph ng đ nh nhưng làm áo nào tim
ng i

X Hu mi n Trung, c h ng c a ta, khi mùa hè t i gi t n ng oi n ng, đ m đ c, thiên h
ngóng đ i thoáng mát c a hai ng n Nam N m giành nhau th i i. Dòng bi c sông H ng l n
l d i c u Tràng Ti n , m nh mai nh chỉ c trâm cài su i tóc, ngàn thông xanh núi Ng b t
đ ng th p lên v n n h ng cháy xém c làng An C u bình yên.

Còn Saigon , n ng tha h thiêu đ t cháy da, ng t ng t trong bi n nóng. Nh ng dòng xe,
dòng ng i ng c xuôi nh nh ng dòng n c cu n đ tr n n ng, m c d u n ng đã núp trong
vài c n m a h ng n ng i b t ch t p xu ng

N m trên bi n nóng Saigon
Mà nghe Dalat v n còn m a s ng

Riêng p ph núi Cao Nguyên này, khi màn s ng đêm v a tan thì tr i ban mai cũng v a
choàng m t l p ánh sáng m ng manh lên đ i núi, hoa c , tr i t ng nhưng l a lên kh p các n o
đ ng, trong su t nh th y tinh

Tr a ch a v , n ng ch a phai, thì trên bi n tr i vài m ng mây tr ng đ c giăng ngang thành
ph . C n m a giao mùa nh nh ng đ ng t cài thêu lên lá, lên hoa, thì th m trên mái nhà ,
m t đ t âm vang, t a m t khúc nh c m a r i trên ph th , buôn làng, kh p núi đ i cô t ch.

Trong kho nh kh c lạnh l nh đó, ta th nh tho ng rong b c d c theo nh ng đ ng ph
quen thu c mà chân không bi t m t, hay l ng l ng i m t mình d i th m hiên nhà cũ rêu
phong, nghe trong gi t m a mùa h m ng t ng có gi t m a th .

Và phút chia tay
Ch a k p i t giã
Xuân v a tàn n ng r i v bên đó
Ch u tháng t m a r t i bên này

M a lênh đênh, ng m ngùi thành ph nh
M a nh t nhòa che khu t dáng chim bay

Như c m a bu n sóng h chao , thác đ
Núi r ng s ng xanh m t nhánh thông g y

x núi ch có m a và gió
Gió th t h n , m a r t nh nh mây
Và có n ng, n ng m n màn t t a
Ch ng vàng đầu m t ch c lá trên cây

Nghe qu nh qu con đ c mòn s i đá
B c tha nhân không in i đ u giày
Lòng b t ch t nh th ng ngày tháng h
M a vô th ng tím nh c vòng tay

Và phút chia tay
Ch a k p i t giã
Xuân v a tàn n ng r i v bên đó
Ch u tháng t m a r t i bên này...

Mùa hè Đà Lạt đó, m áp nh mùa xuân, đ u hi n nh mùa thu và đôn h u nh mùa đông.

Đà Lạt i !

Có nh ng chi u thu, khi n ng vàng nhưng nh h t hui tan v đó đây trên h Xuân H ng song sánh, xinh nh làn thu th y c a cô Ki u T Nh – gió thu m n man ru nh thông ngàn, ngân lên m t đ u đàn thu tha thi t, th m đ m vào h n ta khi màn đêm ch p ch n r xu ng. Ta đang m thành chi c b m, và dù đôi cánh m ng có t đ m s ng thu l nh, cũng mu n bay ngút ngàn tìm i m t ngày thu r c óng, hay bi n mình qua r ng thu xào x c, giúp chi c lá xa cành th c hi n m t cu c vi n trình v ngu n c i.

Có nh ng đêm thu trên Th y T , ta mãi ng i l ng im, n ng theo làn sóng vô thanh luân vũ m t h , nhìn s ng sa m o đ nh tháp Hùng V ng, quy n giăng nh t nhòa c u Ông Đ o, tr m m c bên ly cà phê đ m nóng, ho c ly r u th m n ng, ta b t ch t bùng lên tàn thu c cháy v vòng tròn vào đêm khuya v ng t a h m t vì sao đ i ngôi gi a vòm tr i hui l nh

Ánh trăng huy n o ng trên tr i. Trăng đ u gi a cành thông. Trăng mênh mông soi thung lũng cô liêu, trăng v m màn trên su i ng c. Dalat t m trong bi n trăng. Dalat trôi theo dòng

trắng man mác, ngọt ngào như sữa mẹ. Dòng trắng tràn ngập cả hồn ta. Ta xin mời trắng ngời
lời với thi nhân. Ta cùng trắng khắp nơi cuộc phong trần. Và trắng đã gửi thu vào cho sốn khách tình
tử. Áo trắng cũng buồn như mây trắng. Hiu quạnh, lòng nhói, ngời ngời! Chộp chùng nơi như gửi
vào đâu!

*Cuối thu với với thuy mênh mông
Chờ đợi ai trong sáng đời m sồng
Bàng bạc thuy n mây trời sồng cồng
Đăm đăm chồn cũ dáng ngời i thồng
Gió im khe khẽ thổi sơn sồng
Nàng ngời m say má đờ hồng
Này gió đã ba ngày mồng nh
Đợi càng nên sồng ngát tình Xuân*

Đà Lạt ơi!

Ta mời mời ngời cùng ta tung tăng lên phố Hòa Bình, con tim cả Dalat, nơi gặp gỡ tình
ngời. Như con đờng huy t m ch quy t vào đây, bao giờ cũng uốn quanh co đờng bóng
thông xanh, bao giờ cũng lên xuống như p nhàng gió a dầy nhà ki n trúc muôn v, muôn màu,
bao giờ cũng y u đi u như tà áo l a n t na cả a ngời i em gái ngày xa a.

Đờng chân bên l đờng, đờ u l loi trờ c dòng nhân thờ ngời c xuôi, tha nhân cũng thờ y lòng
m l i, rung cả m m t ni m quy n luy n vô hồn với t m lòng hi u khách cả a ngời i Đà Lạt. (...)

Đà Lạt ơi!

Ta thành tâm mong trờng, bên c nh nhờng cành hoa n t na tời i đờ p cả Dalat còn có
nhờng cành hoa Đạm Vô u lung linh n hờng đờ trờ c Ph t Đài Linh S n c kính hay Quan
Âm T thanh u, còn có nhờng cành hoa trong trờng bờng hờng bác ái đờng giáo đờng Nhà
Thờ Con Gà.

Ta mong đờ c khúc nh c đờ i cả a ngời i hòa lên cùng nhờng hờ i chuông khi ngân nga, lúc
thánh thót đó đây mai chi u trên m nh đờ t Dalat muôn thu thanh bình.

Đà Lạt trờng vinh hờ nh là m t trung tâm văn hóa qu c gia với:

Vi n Đờ i H c Thờ Nhân Dalat, Trờng Võ B Liên Quân, Đờ i H c Quân S, các trờng thu c
nh hờng Pháp ngày xa: Grand Lycée Yersin, Petit Lycée Yersin, Couvent des Oiseaux,
Domain de Marie, ph n đờng dành cho các h c sinh nhờng gia đình giàu có, danh gia vờng t c,
song ta l i yêu m n nhờng ng ngôi trờng ti u h c đờ n s, thanh c nh khóm, phờng đờng đờ

dân cư chân chốt, nhốt là trẻ em nam sinh Trường Học Đồi và nữ sinh Bùi Thị Xuân, đã từng dìu dắt ta đi tới sự giáo dục nghiêm minh của thầy cô, tận thu thập ưu thế, để vững lòng tin bước đi trên đường văn học, đến khi trẻ em thành góp mặt với đời:

Các em

Mai chim u hai buổi

Những buổi chân của tôi học trò

Những buổi chân ngày thơ buổi mùa hoa thành phố

Bóng dáng thanh thanh nở cười ở rừng rậm

Theo gió a dòng đời xa lạ

Đi tìm mặt trời mặt trời

Từng lớp từng lớp hàng

Sách vở là hành trang

Gió mây là bạn đồng hành

Khi vòng quanh nghĩa địa

Lúc lên xuống núi đồi

Ngồi trên ghế xa xôi học bên kia thế giới

Đi hoài không mỏi

Đi tìm tiếng gọi tiếng gọi

Hình ảnh tuy tôi vẽ

Gieo hạt cho tôi

Cho anh cho chị mặt trời ngời

Mặt trời khát vọng cuộc đời ngày mai

Đây rồi

Đường phố công trường Hoà Bình

In dấu chân chim học trò bé nhỏ

Tôi đi tìm quê hương mình

Công trường Hoà Bình đó

Tươi hoa và ánh nắng

Mặt trời chào đời đi đi tìm kiếm tranh.

Những buổi rong chơi buổi đi học của ta cùng những bạn bè trong niên thiếu tôi nhớ lại những câu phê bình giữa lòng chợ Đà Lạt xinh đẹp như một cảnh đẹp. Chung quanh sông suối đường của thầy nhân, âm thanh nói cười và vẻ đẹp của thiên nhiên, hai người và vẻ đẹp an nhiên cùng nhau xòe ra:

Trong lòng sâu quán ch
Chân n n cùng nhân gian
Chuyện n thì dăng trôi n i
Tình thì đong ngút ngàn

Xôn xao b m ng o
Long lánh cõi vô th ng
Ph c h a vô l ng k p
Còn thoang tho ng k h ng

Tình thì ph i quán ch
R n rã t ng th gian
Âm vang xa su i đ ng
Tr m l ng nhánh mây ngàn

N ng m a đong huy n hóa
Ngày tháng đ ng vô th ng
Lũng sâu choàng t nh gi c
Ngan ngát t a tâm h ng

Giờ đây, Đà Lạt cùng ta vui chân xuôi v m t con đ ng quê huy n s , nép bình yên bên lòng thành phố . Con đ ng thoải i đi lên, nghiêng nghiêng ch y xu ng, có đá ng tri u năm, có hoa Tr ng Nguyễn h ng lên chào đón.

Con đ ng còn mang tên m t danh nhân ái qu c Việt Nam- Nguyễn Bi u- dài sâu hun hút, ch a tròn trắm th c r ng v a s i tay ng i mà th nhân l i ch a đi tr n cu c đ i đ o h nh

Con đ ng còn mang tên Đ c Nhà Làng, không v ng gió b i, không xe ng a qua mà b ng b nh s ng khói. Con đ ng đ a đ n ta vào huy n tho i, ng c lên 4000 năm l ch s vinh quang đ b t g p hình dáng quê h ng nguyên th
Mai chi u, b n mùa qua l i, thân thu c v i đ ng.

Việt Trang

